2026

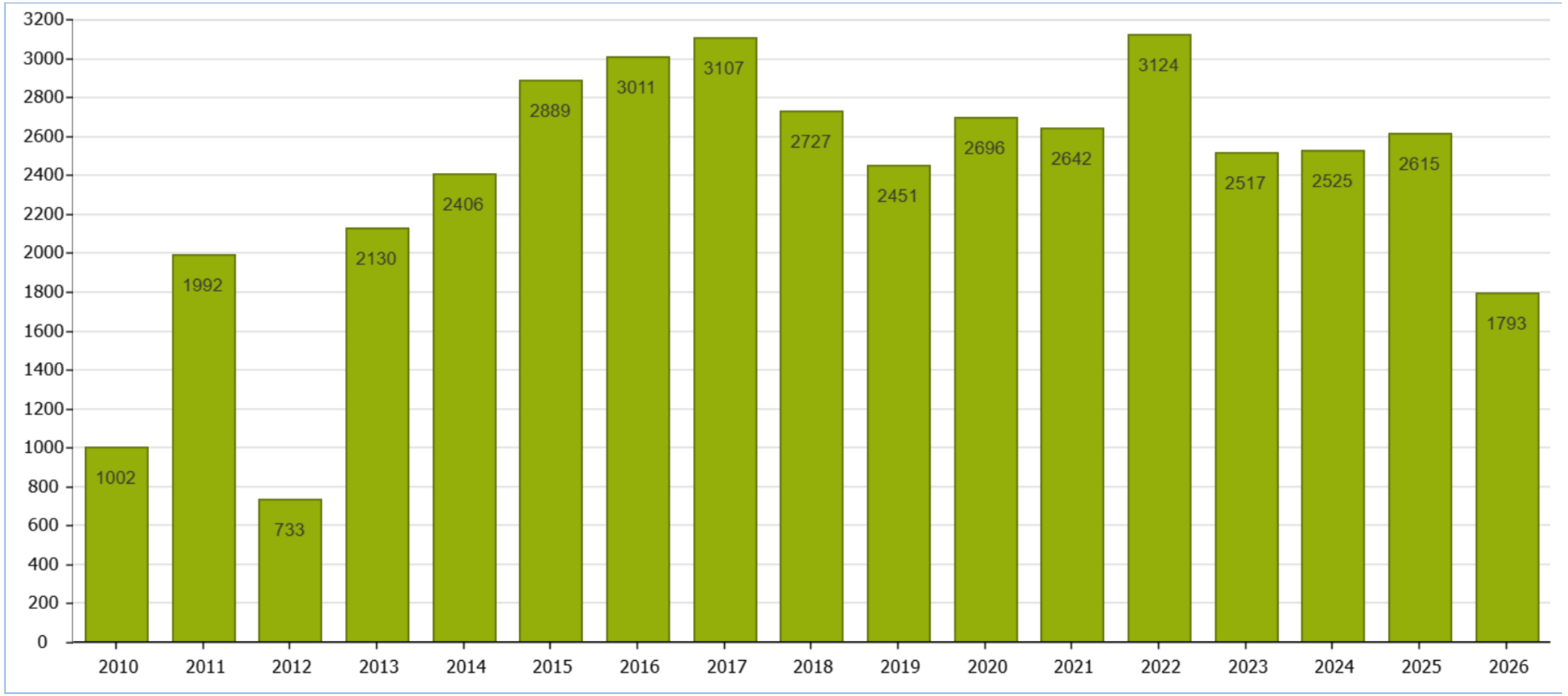
Laikinasis nedarbingumas: statistika, tendencijos ir kontrolė

Rimantas Mitkevičius,
SODROS Nepensinių išmokų skyriaus vedėjas

Pranešimo struktūra

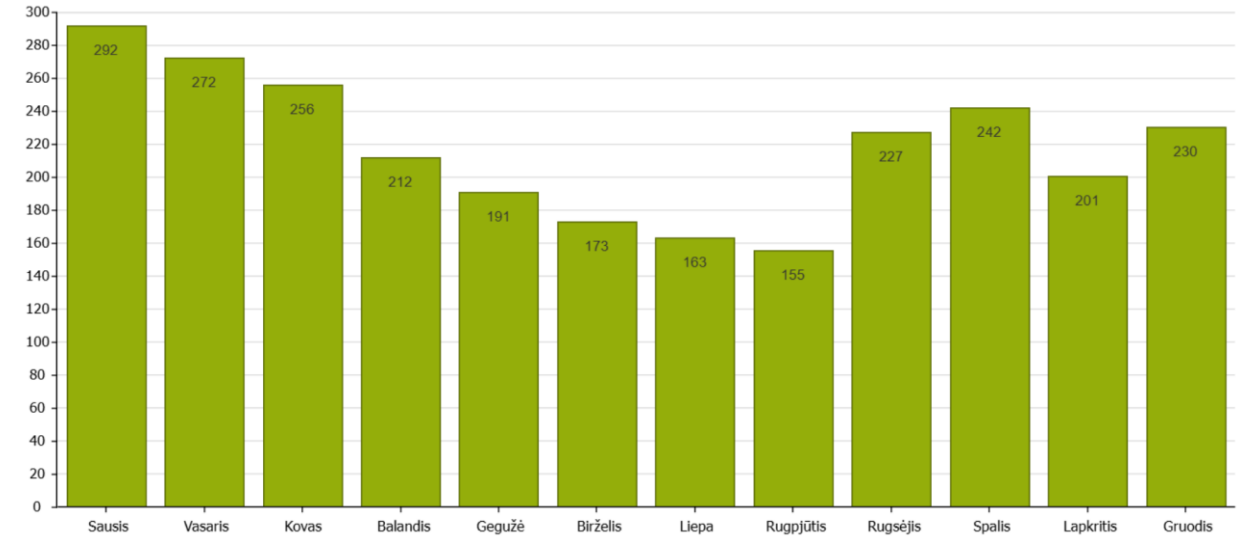
- ✓ Bendra laikinojo nedarbingumo statistika ir tendencijos
- ✓ Trumpalaikio laikinojo nedarbingumo statistika ir tendencijos
- ✓ Nedarbingumo nustatymo ir jo kontrolės teisinis reguliavimas
- ✓ Nedarbingumo kontrolės rezultatai
- ✓ Nedarbingumo nustatymo ir kontrolės iššūkiai

Nedarbingumo pažymėjimai per laikotarpį (tūkst.)

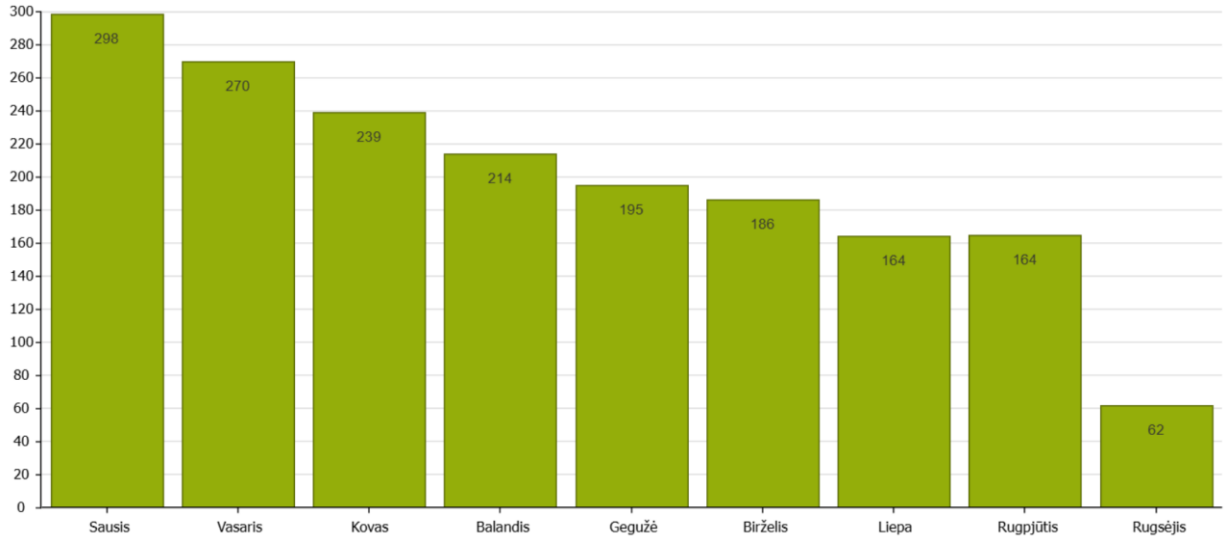

Statistinių duomenų portalas https://atvira.sodra.lt/lt-eur/

Laikinojo nedarbingumo sezoniškumas

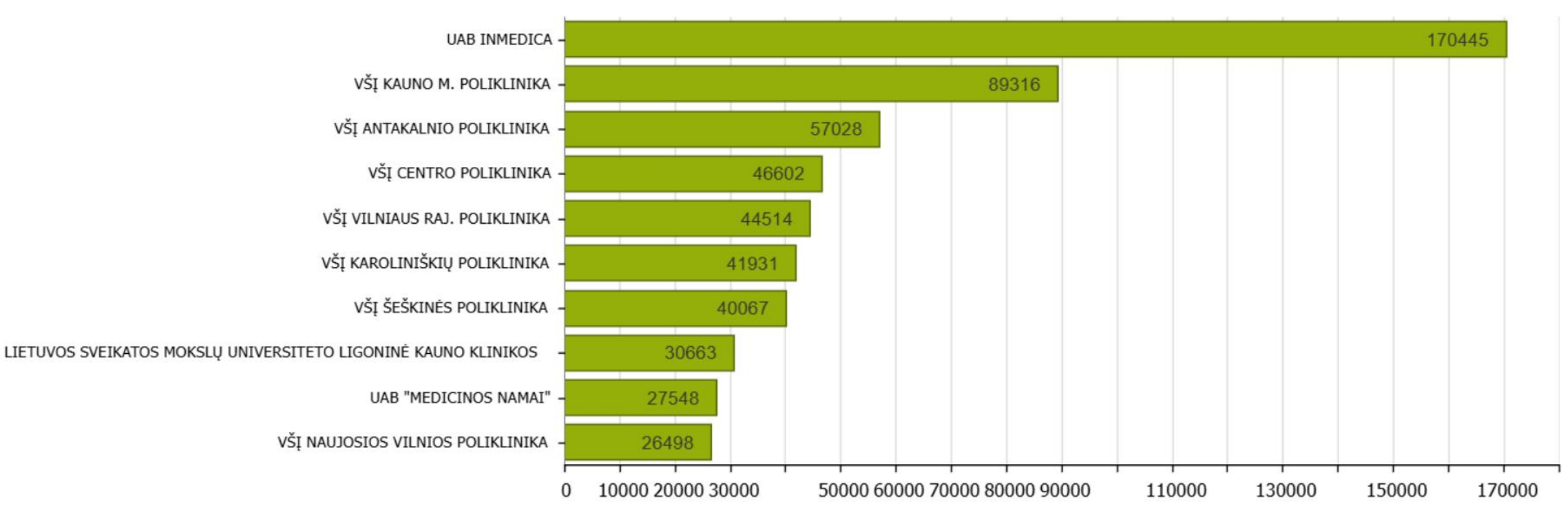
Išduoti nedarbingumo pažymėjimai 2025 m.

Išduoti nedarbingumo pažymėjimai 2026 m.

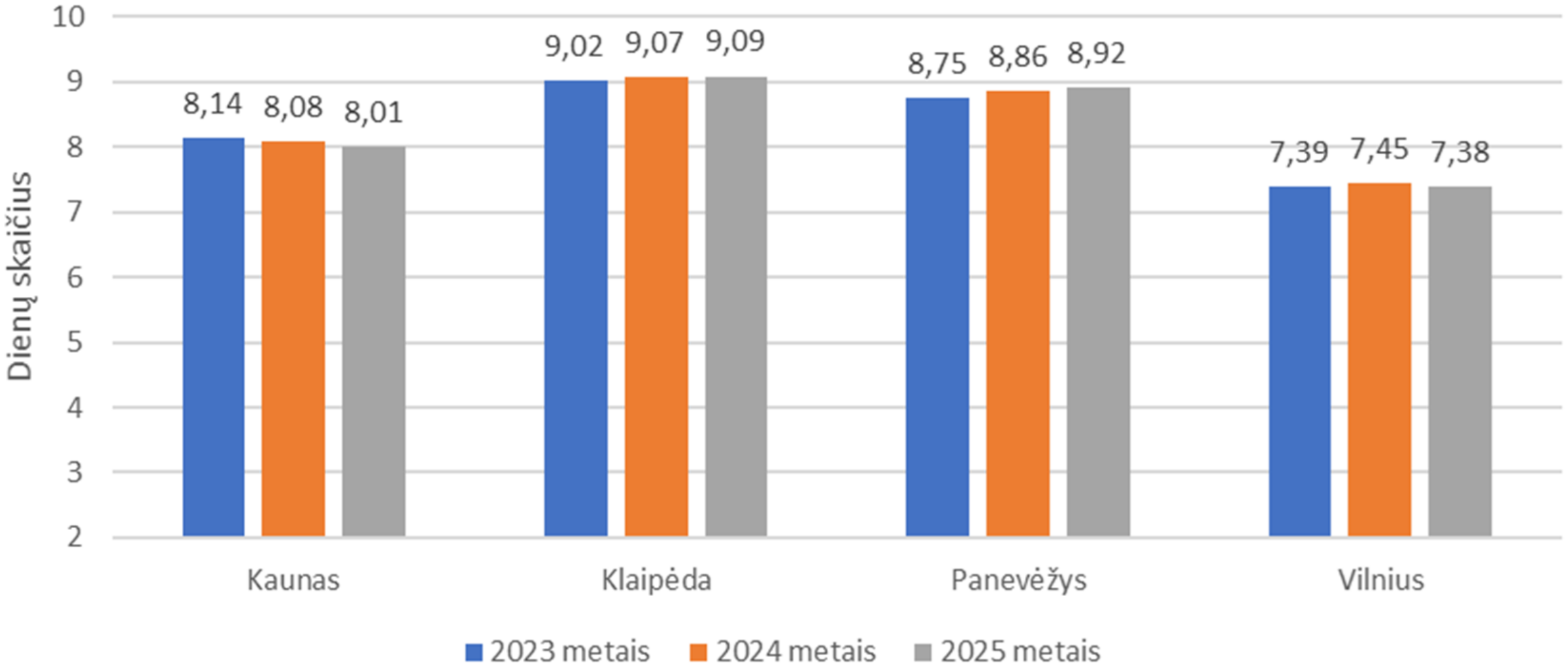
Statistinių duomenų portalas https://atvira.sodra.lt/lt-eur/

Daugiausia nedarbingumo pažymėjimų išduodančios įstaigos 2026 metais

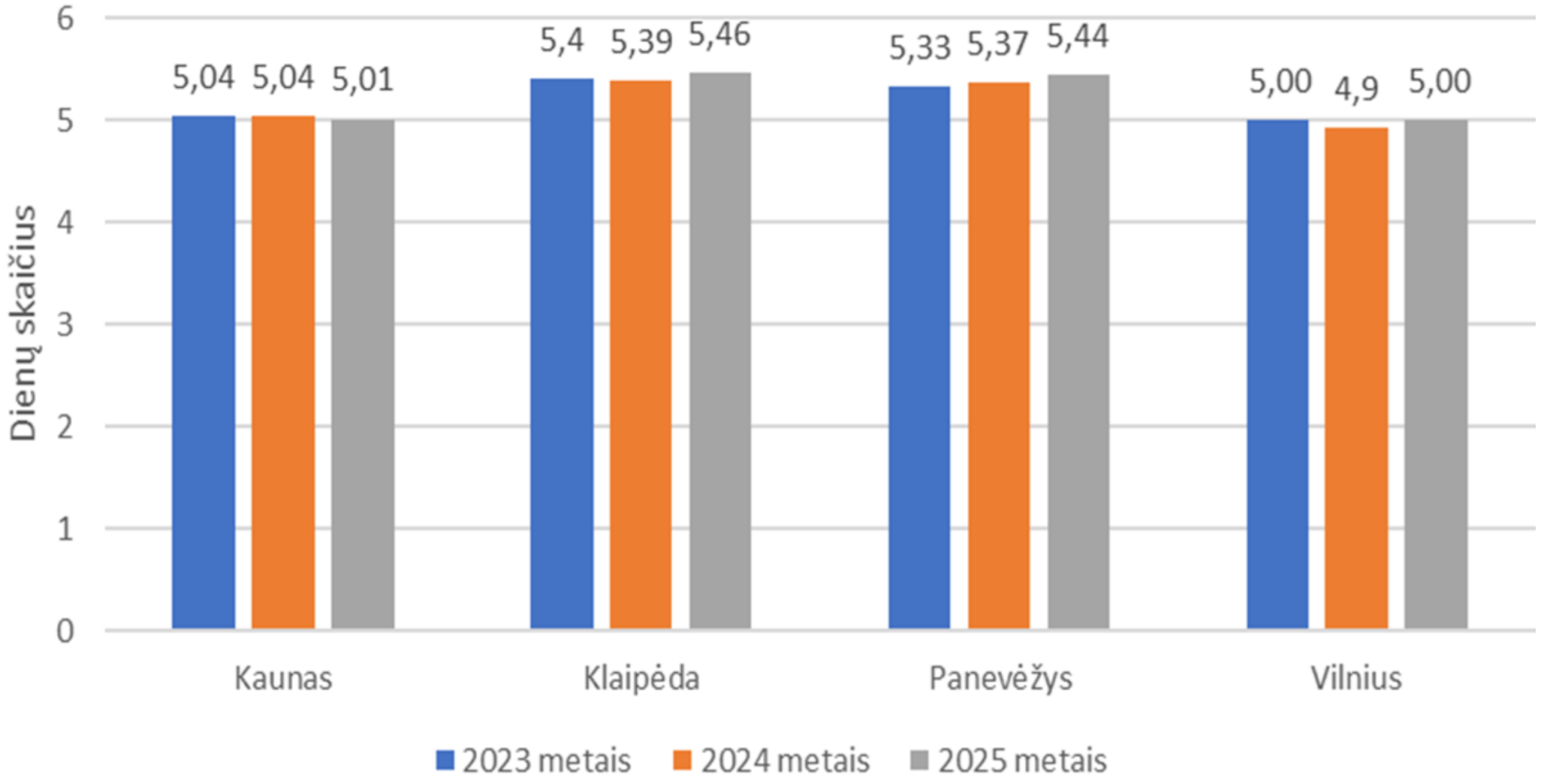

Statistinių duomenų portalas https://atvira.sodra.lt/lt-eur/

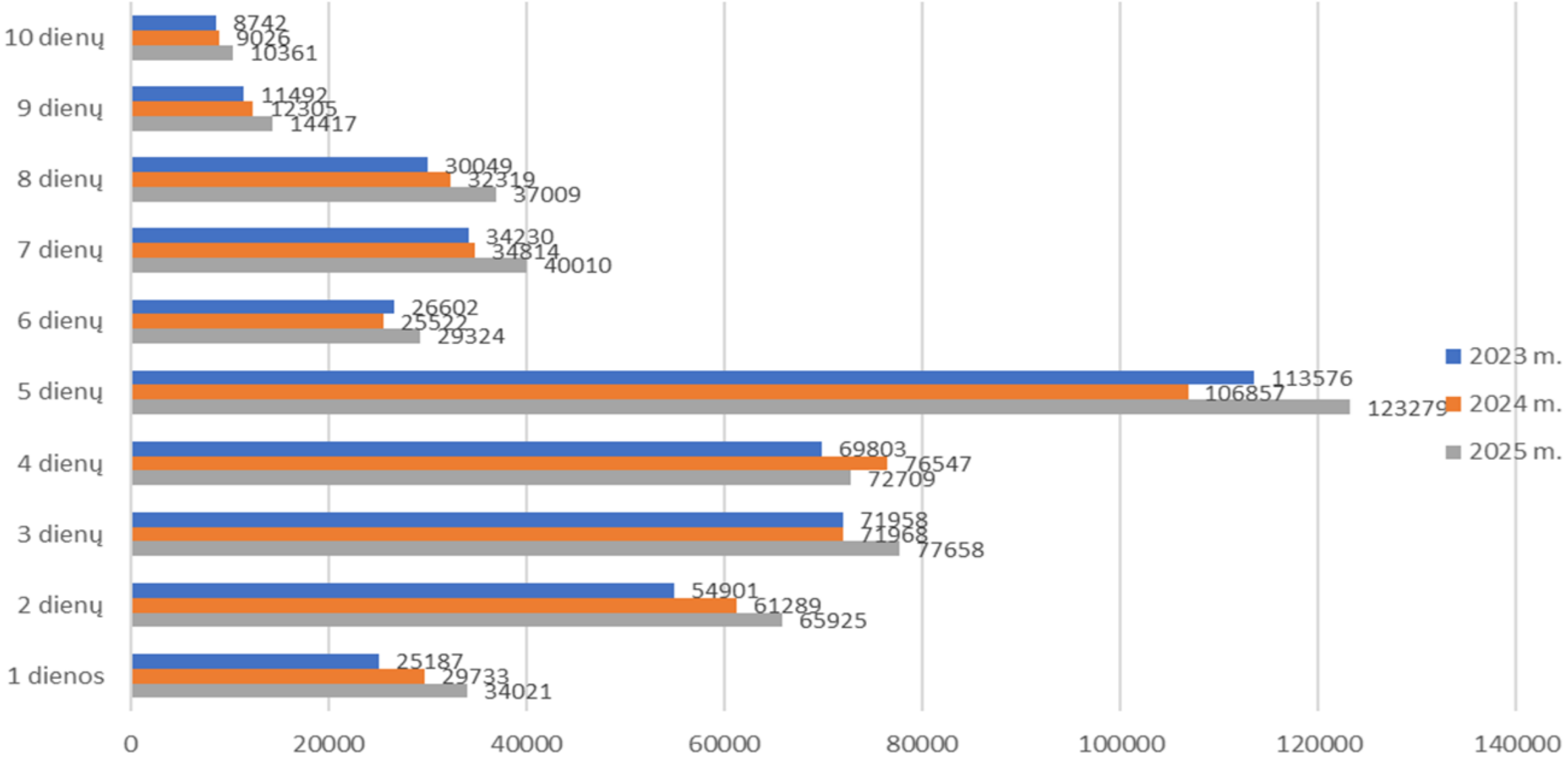
Vidutinė laikinojo nedarbingumo trukmė dėl ligos 2023-2025 metais

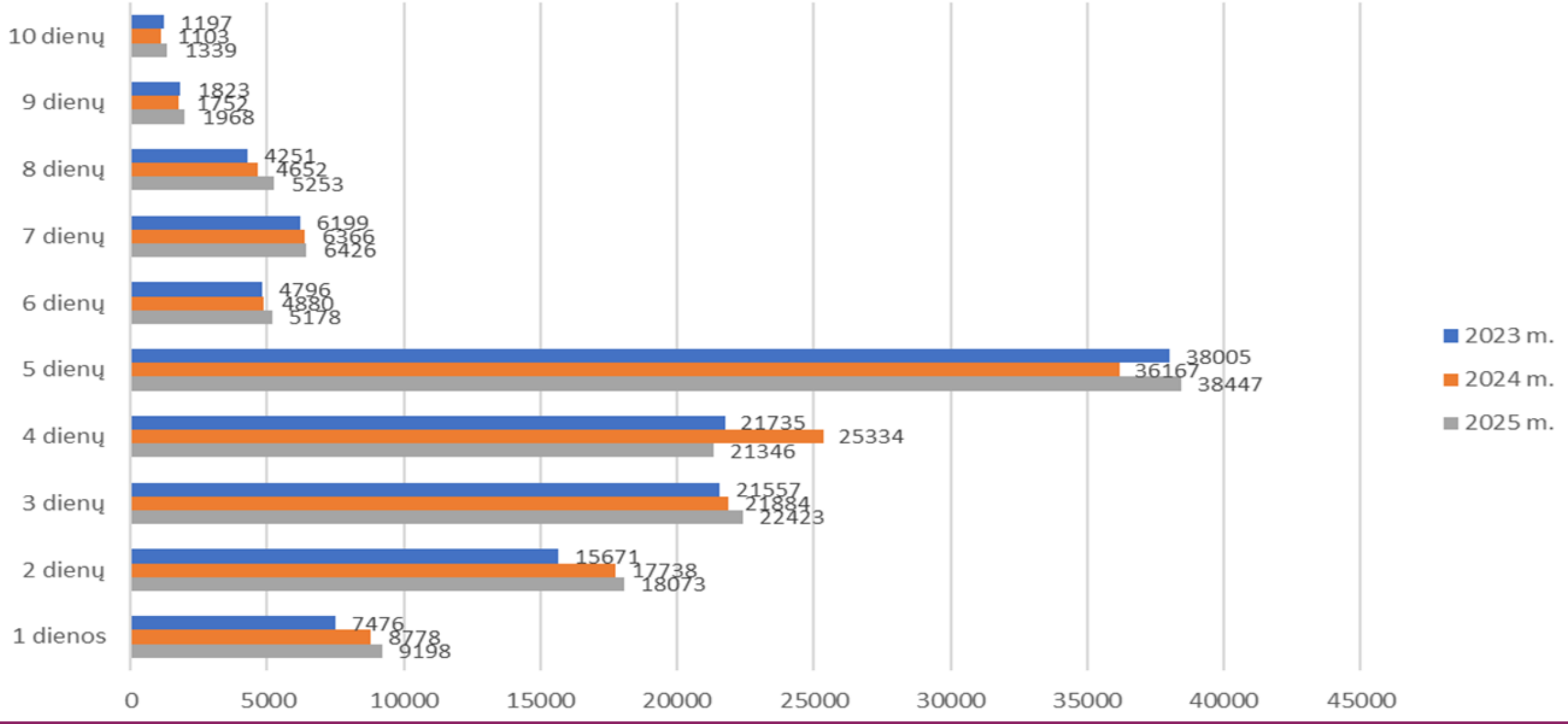
Vidutinė laikinojo nedarbingumo trukmė dėl slaugos 2023-2025 metais

Trumpalaikio nedarbingumo atvejų skaičius dėl ligos 2023-2025 m.

Trumpalaikio nedarbingumo atvejų skaičius dėl slaugos 2023-2025 m.

Trumpalaikiai nedarbingumo pažymėjimai (2025 m.)

	Liga	% nuo iš viso dėl ligos	Slauga	% nuo iš viso dėl slaugos
1 dienos	25187	1,27	7476	2,82
2 dienų	54901	2,76	15671	5,92
3 dienų	71958	3,62	21557	8,15
4 dienų	69803	3,51	21735	8,22
5 dienų	**113576**	**5,72**	**38005**	**14,37**
6 dienų	26602	1,34	4796	1,81
7 dienų	34230	0,17	6199	2,34
8 dienų	30049	1,51	4251	1,60
9 dienų	11492	0,57	1823	0,68
10 dienų	8742	0,44	1197	0,45

Dažniausios ligos, dėl kurių išduodami nedarbingumo pažymėjimai (trumpalaikiai, 1-10 dienų, TOP-5)

- Ūmios viršutinių kvėpavimo takų infekcijos
- Virusų sukeltos ligos
- Peršalimo ligos
- Ūmios viršutinių kvėpavimo takų ligos
- Įvairūs virškinimo sistemos sutrikimai

Nedarbingumo pažymėjimų išdavimo tvarka ir teisinis reguliavimas

- Nedarbingumo pažymėjimai išduodami tik elektroniniu būdu (per **EPTS**).
- Informacija apie asmeniui išduotą nedarbingumo pažymėjimą nedelsiant pateikiama:
  - → asmens darbdaviui – per **EDAS**;
  - → pačiam laikinai nedarbingu pripažintam asmeniui – per **EGAS;**
  - → ligos išmokos skyrimui ir kontrolei atlikti – **„Sodros“ Išmokų taikomajai sistemai.**
- Nedarbingumo pažymėjimų išdavimo tvarka nustatyta Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisyklėse **(Taisyklės)**
- Ligos išmokos **neskyrimo atvejai** reglamentuoti Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (**LMSDĮ**) 15 str. – asmenims **be pateisinamų priežasčių pažeidusiems elgesio nedarbingumo metu tvarką**, nustatytą **Taisyklėse**, ligos išmoka **neskiriama** arba jos **mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos**

Kas gali nustatyti elgesio nedarbingumo metu pažeidimus?

Elgesio nedarbingumo metu taisyklių pažeidimus gali nustatyti:

- ✓ **asmenį gydantis gydytojas;** EPTS nurodo pažeidimo laikotarpį, nustatymo datą ir pažeidimo pobūdį
- ✓ „Sodros“ teritorinis skyrius; **remdamasis duomenimis/dokumentais, patvirtinančiais elgesio taisyklių pažeidimus**
- ✓ **darbdavys, sudaręs komisiją;** duomenis apie elgesio nedarbingumo metu taisyklių pažeidimus ir dokumentus, įrodančius elgesio nedarbingumo metu taisyklių pažeidimus, **pateikia „Sodros“ teritoriniam skyriui**

Kaip „Sodros teritoriniai skyriai vykdo laikinojo nedarbingumo kontrolę?

- **Programinės įrangos pagalba analizuodami išduotus** nedarbingumo pažymėjimus pagal tam tikrus rizikos vertinimo kriterijus

- **Reaguodami į darbdavių**, įvairių institucijų ar asmenų pranešimus bei pateiktą informaciją apie **galimai nepagrįstai ar pažeidžiant Taisykles** išduotus nedarbingumo pažymėjimus apdraustiesiems asmenims

- **Reaguodami į darbdavių**, įvairių institucijų ar asmenų pranešimus ar skundus dėl laikinai nedarbingais pripažintų asmenų **elgesio taisyklių nedarbingumo metu galimų pažeidimų**

Taikomos kontrolės priemonės ir pasekmės

- Asmens medicinos **dokumentų**, kurių pagrindu išduotas nedarbingumo pažymėjimas, **tikrinimas**
- Asmens laikinojo nedarbingumo nustatymo (ekspertizės) **ginčytini klausimai** „Sodros“ teritorinių skyrių vyriausiųjų specialistų (nedarbingumo kontrolei) **teikimu sprendžiami Gydytojų konsultacinėje komisijoje (GKK)**, įvertinant asmens **sveikatos būklę bei darbingumą** (dalyvaujant „Sodros“ teritorinių skyrių vyriausiems specialistams (nedarbingumo kontrolei)

- Dėl asmens kaltės - ligos išmoka **neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas** vadovaujantis LMSDĮ 15 str. nuostatomis
- Dėl gydytojo, slaugytojo ar akušerio kaltės - ligos ir motinystės išmokų sumas, išmokėtas **pagal nepagrįstai išduotus ar išduotus pažeidžiant šias Taisykles** nedarbingumo pažymėjimus, „Sodros“ teritoriniai skyriai Valstybinio socialinio draudimo įstatymo **nustatyta tvarka išieško iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų**

Operatyviosios kontrolės rezultatai 2023 – 2025 metais

Operatyvioji kontrolė, t. y. kai asmuo, pripažintas laikinai nedarbingu, „Sodros“ specialistų (nedarbingumo kontrolei) kviečiamas sveikatos būklės ir darbingumo patikrinimui į Gydytojų konsultacinę komisiją

Operatyviosios kontrolės rezultatai 2023 – 2025 metais

Metai	Kviestų į GKK asmenų skaičius	NP užbaigta iki GKK (proc.)	NP užbaigta GKK metu (proc.)	NP užbaigtas, nes neatvyko (proc.)
2023	5932	61,3	7,3	0,9
2024	10798	58,9	6,6	0,9
2025	10512	59,2	5,8	0,4

Operatyviosios kontrolės rezultatai 2023 – 2025 metais

Darbdavių bei kitų institucijų prašymai patikrinti, ar pagrįstai yra išduoti nedarbingumo pažymėjimai jų darbuotojams

Metai	Kviestų į GKK asmenų skaičius	NP užbaigta iki GKK ar GKK posėdžio metu	NP užbaigta iki GKK (proc.)
2023	403	181	44,9
2024	503	225	44,7
2025	530	249	46,9

Operatyviosios kontrolės rezultatai 2023 – 2025 metais

Nedarbingumo kontrolės rezultatų iki ligos išmokos išmokėjimo tendencijos

Metai	Kontroliuotų asmenų sk.	Neišmokėtų ligos atvejų sk.	Neišmokėtos ligos išmokų suma Eur
2023	2744	565	68867,58
2024	2783	575	76939,35
2025	2399	396	53087,48

Dėl gydymo įstaigų kaltės nustatyta ir išieškota VSDF biudžetui padaryta žala

Metai	Nustatyta dėl gydymo įstaigos kaltės padarytos žalos suma, Eur	Išieškota dėl gydymo įstaigos kaltės padarytos žalos suma, Eur
2023	26677,11	22534,52
2024	21071,15	14732,20
2025	27284,39	17772,08

Nedarbingumo nustatymo ir kontrolės iššūkiai

- **Praktikoje darbdaviai gana retai** naudojasi teisės aktais įtvirtinta galimybe patiems nustatyti elgesio nedarbingumo metu taisyklių pažeidimus, o dėl jų vertinimo dažniausiai kreipiasi į „Sodrą“
- Kreipimasis į „Sodrą“ ne visada užtikrina **operatyvų ir objektyvų** pažeidimų vertinimą, nes pirminius pažeidimo įrodymus **(ypač tais atvejais, kai jie susiję su darbo drausmės pažeidimais, įmonės ar įstaigos vidaus tvarkos ar kitais, su darbo santykiais susijusiais pažeidimais)** efektyviausiai gali surinkti, užfiksuoti ir įvertinti būtent pats darbdavys, turintis tiesioginę prieigą prie reikšmingos informacijos ir aplinkybių

- Nors Taisyklėse yra nustatytos **išimtys**, kada nedarbingumo pažymėjimai gali būti išduoti asmeniui **kreipiantis nuotoliu**, praktikoje nereti atvejai, kuomet nedarbingumo pažymėjimai **asmenims išduodami nuotoliniu būdu (be asmens objektyvios apžiūros)**
- Esant įtarimams, kad asmuo pripažintas laikinai nedarbingu jo net neapžiūrėjus, „Sodra“ turi itin ribotas galimybės tai paneigti, nes medicinos dokumentuose visada nurodoma, kad asmuo priimtas tiesioginės konsultacijos metu

2026

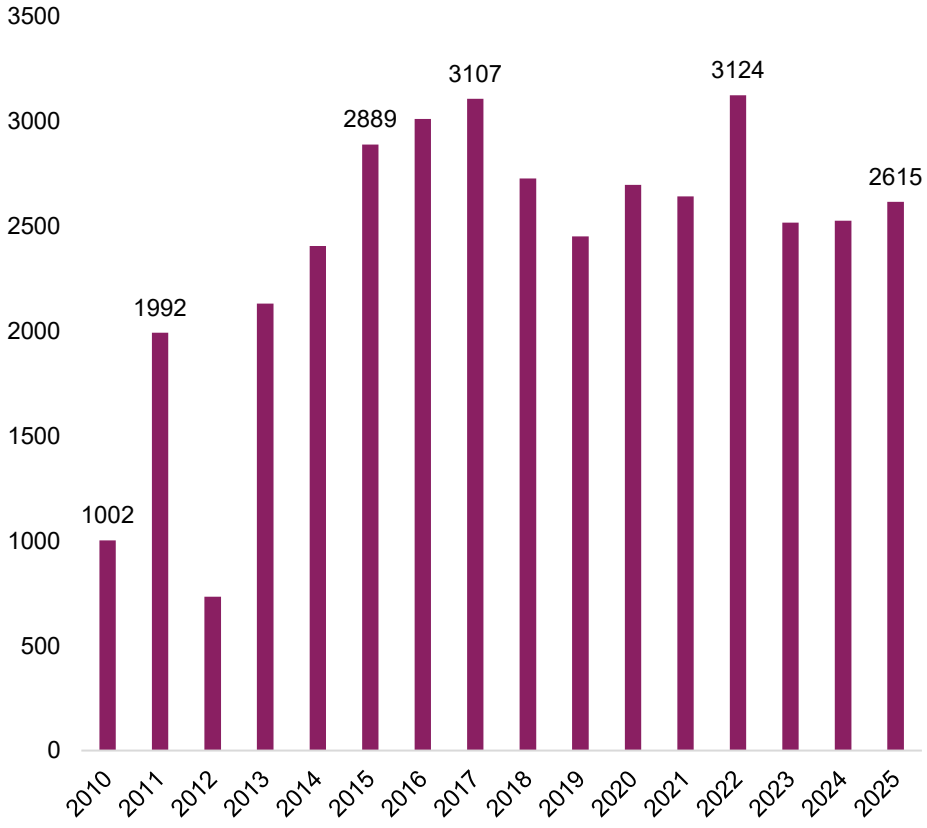
Laikinasis nedarbingumas: statistika, tendencijos ir kontrolė

(papildoma medžiaga 2026-10-20 posėdžiui)

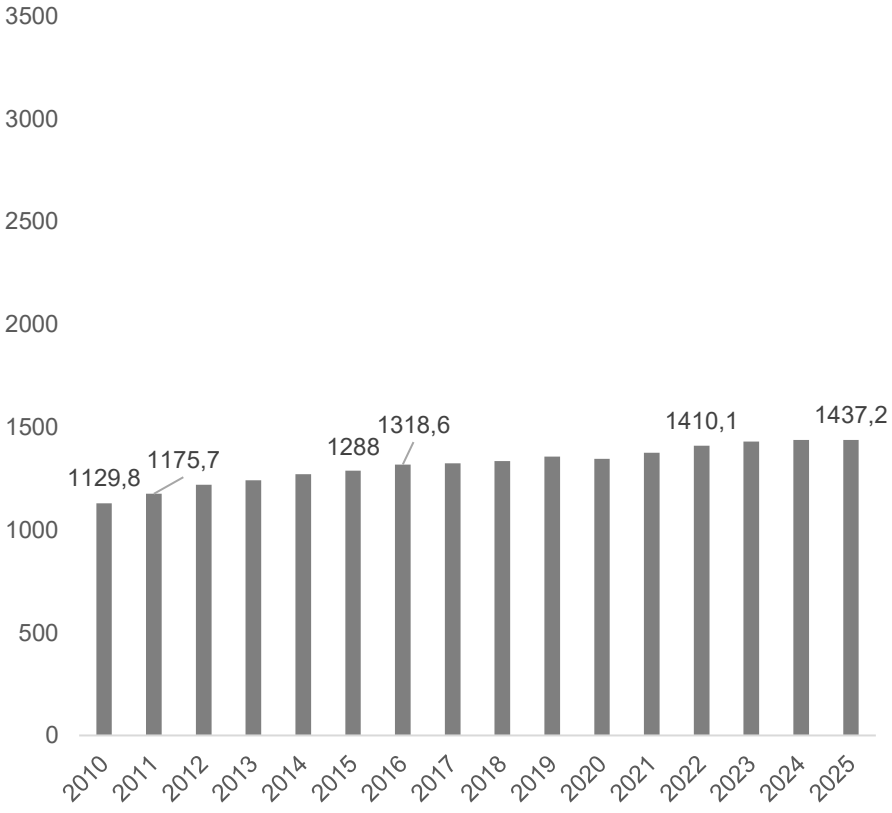
Rimantas Mitkevičius,
SODROS Nepensinių išmokų skyriaus vedėjas

Vienam apdraustajam per metus vidutiniškai tenka du nedarbingumo pažymėjimai (NP) – pastaraisiais metais tendencijos nesikeičia

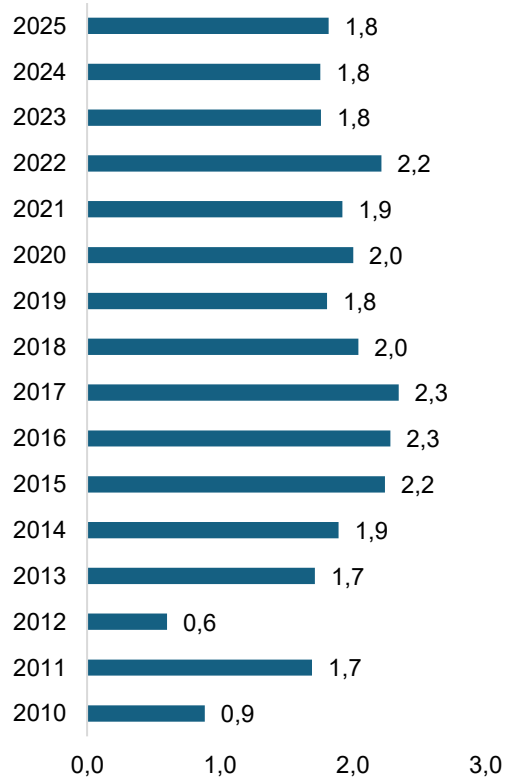
Nedarbingumo pažymėjimų skaičius, tūkst.

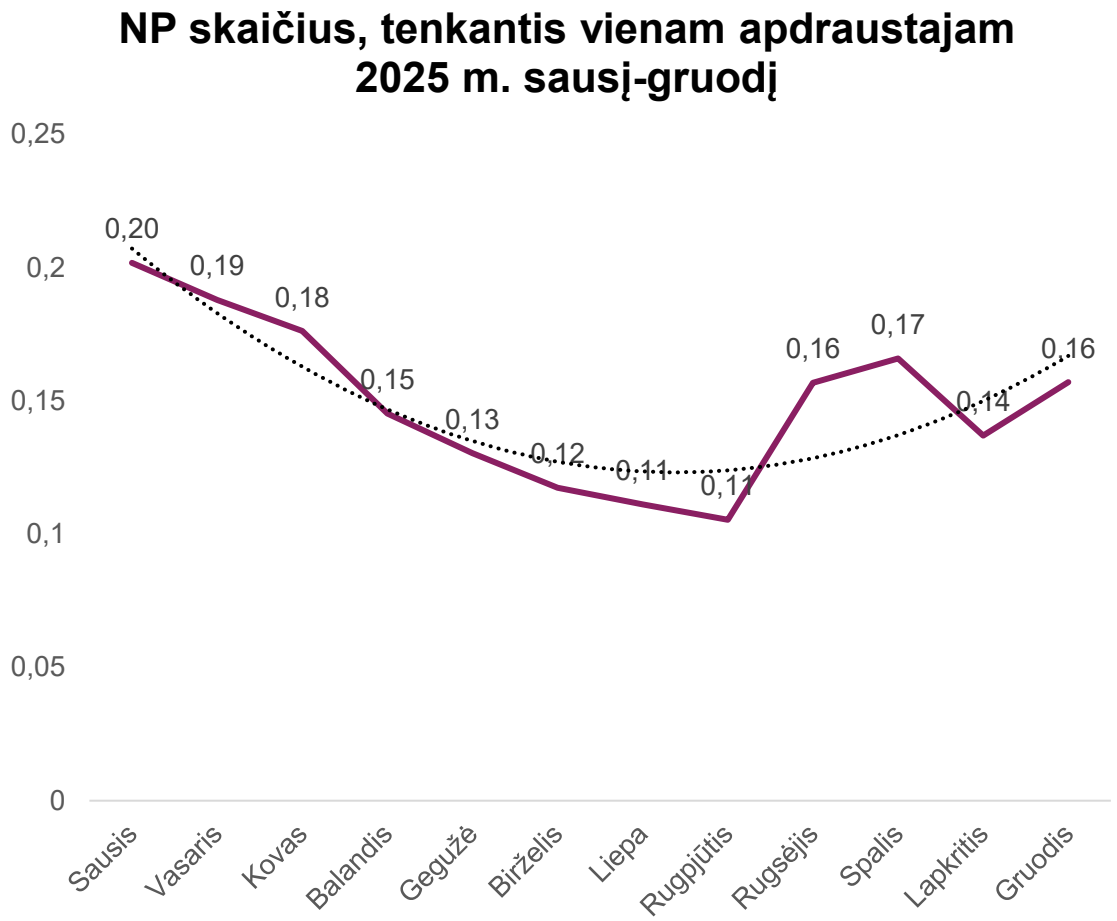
Asmenys apdrausti visomis socialinio draudimo rūšimis

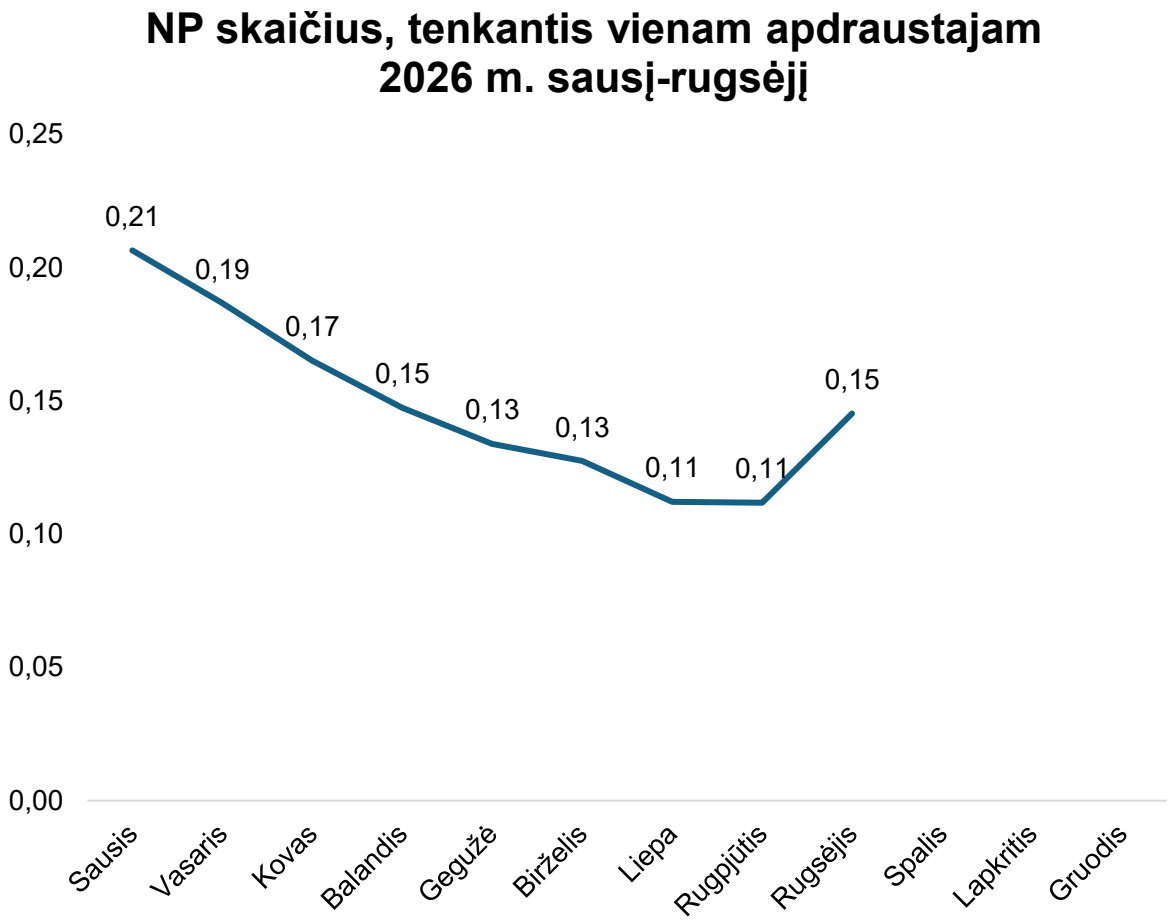

Nedarbingumo pažymėjimų skaičius, tenkantis vienam apdraustajam

Nedarbingumo pažymėjimų išduodama santykinai daugiau žiemą ir rudenį

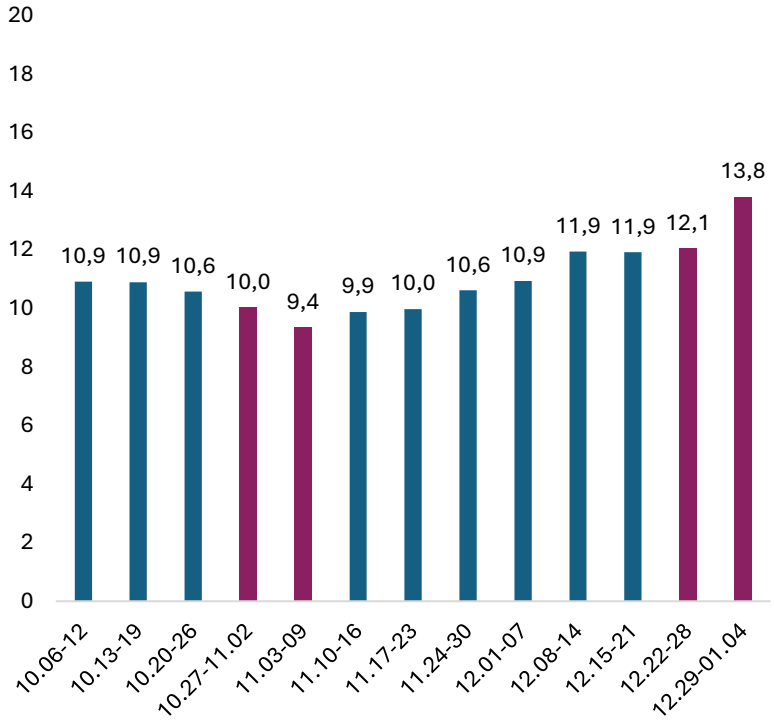

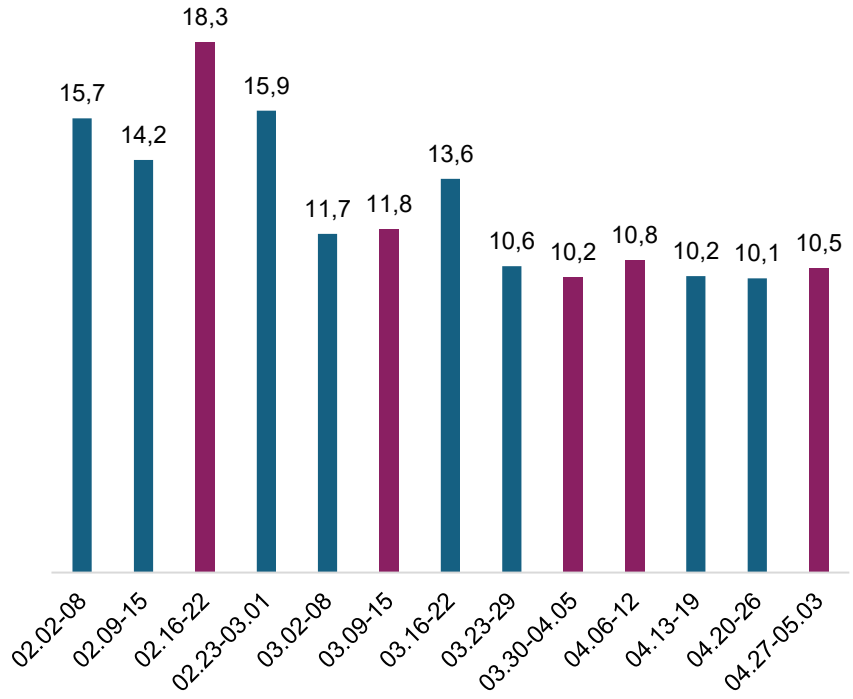
Savaitėmis, kai minimos šventinės dienos, mokinių atostogų laikotarpiu vidutinis per dieną išduodamų NP skaičius išlieka panašus kaip ir per kitas savaites

Vidutinis per dieną išduodamų NP skaičius tą savaitę, tūkst.

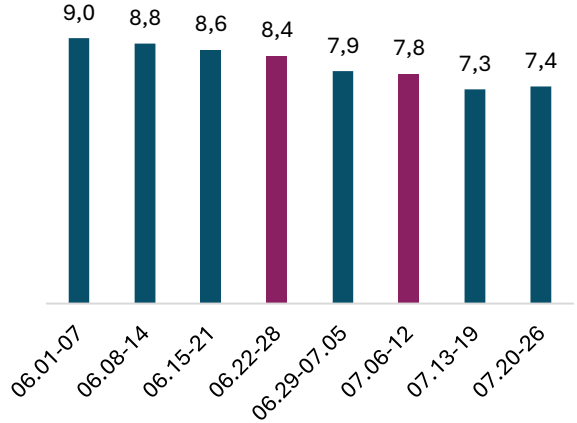
2025 m. spalio-2026 m. sausio sav.

2026 m. vasario-gegužės sav.

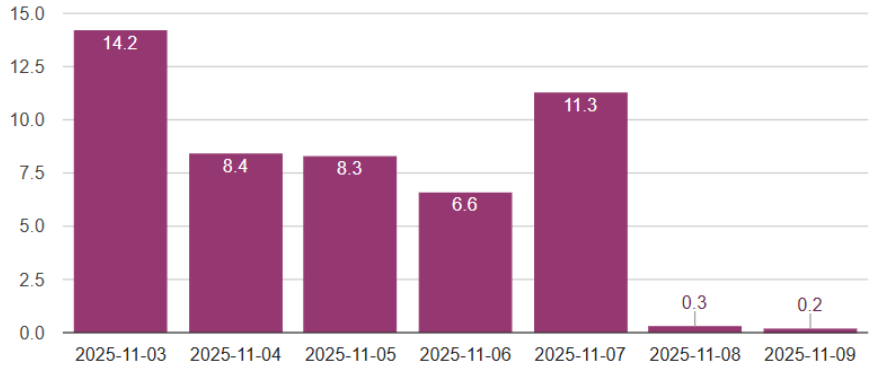
2026 m. birželio-liepos sav.

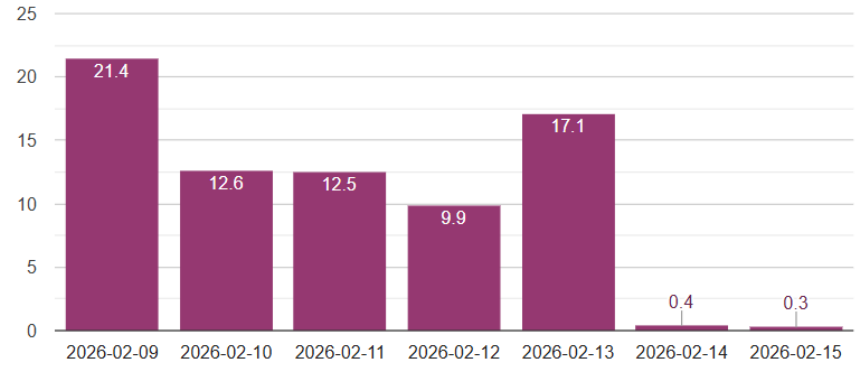

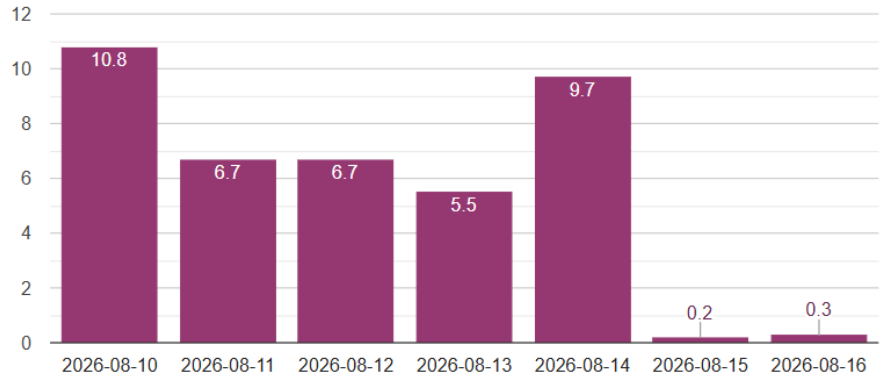
- Didesnis vidutinis dienos NP skaičius žiemos ar pavasario mėnesiais gali būti fiksuojamas dėl didesnio sergamumo, pvz., padidėjusių gripo, peršalimo ir pan. atvejų.

Pirmadieniais ir penktadieniais nedarbingumo pažymėjimų visuomet išduodama daugiau nei kitomis savaitės dienomis

Užregistruoti pažymėjimai per savaitę, tūkst.

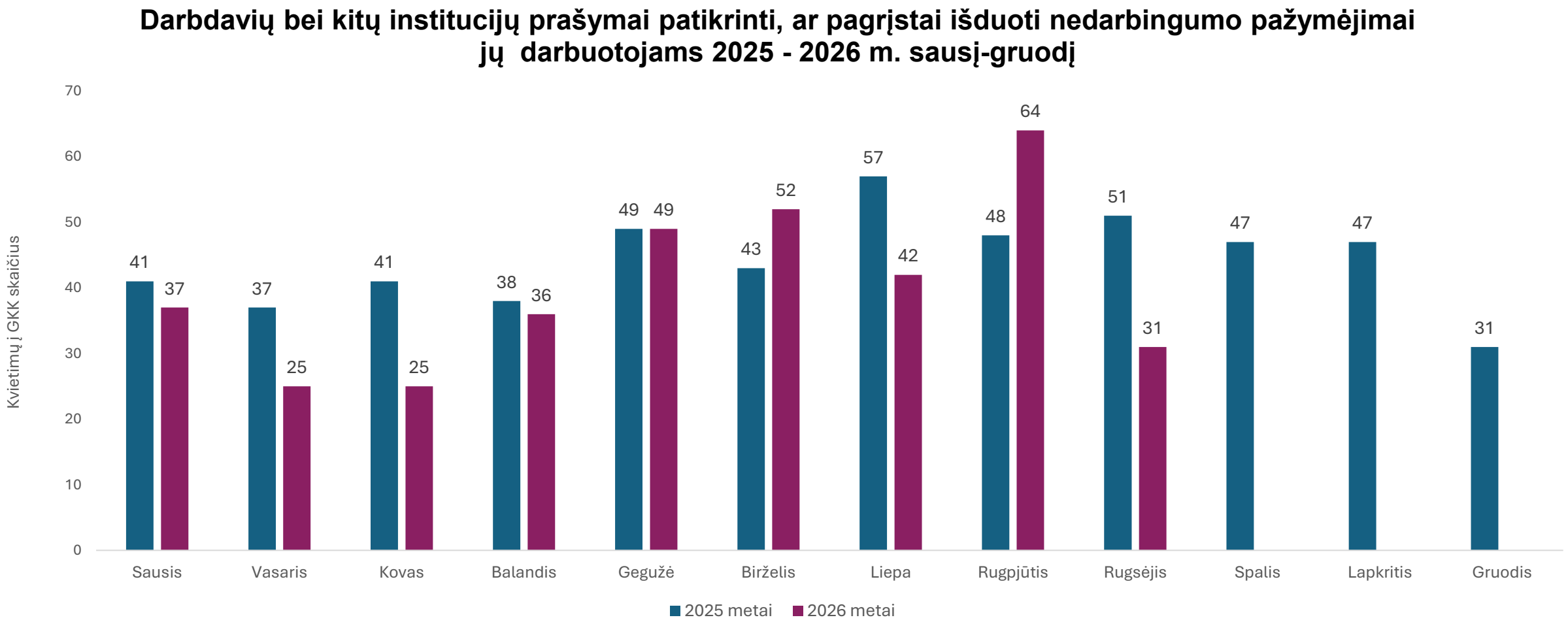

- Didesnį pirmadieniais išduodamų nedarbingumo pažymėjimų skaičių gali lemti savaitgalį pablogėjusi sveikata, o penktadieniais – siekis neatidėlioti kreipimosi į gydytoją ir nelaukti kitos savaitės pradžios.

Daugiausiai darbdavių bei kitų institucijų prašymų patikrinti, ar pagrįstai yra išduoti NP jų darbuotojams, gaunama gegužės-rugpjūčio mėnesiais

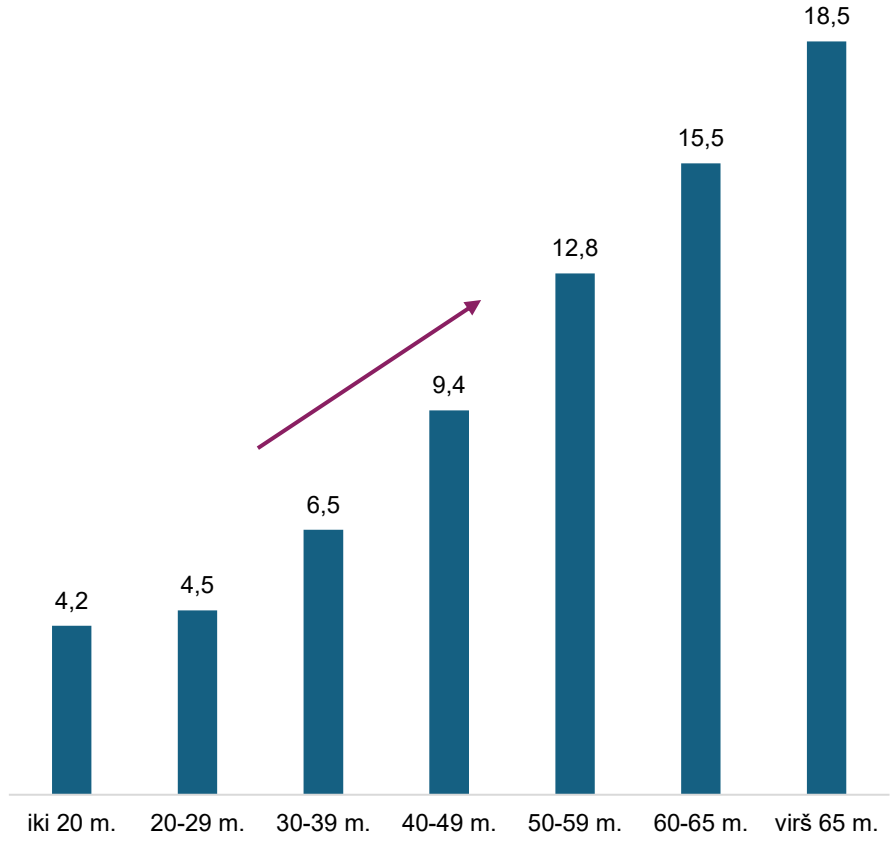
Daugiau serga vyresnio amžiaus apdraustieji, jų gaunamos ligos išmokos trukmė taip pat ilgesnė

Asmenų, gavusių ligos išmoką 2025 m., pasiskirstymas pagal amžių ir ligos išmokos trukmę, tūkst. žm.

Amžiaus grupė	iki 22 d.d.	23-44 d.d.	45-66 d.d.	virš 66 d.d.	Iš viso asmenų, gavusių ligos išmokas, skaičius, tūkst. žm.	Apdraustųjų skaičius, tūkst. žm.*	Asmenų, gavusių ligos išmoką dalis nuo visų apdraustųjų toje amžiaus grupėje, proc.
iki 20 m.	0,8	0,04	0,01	0,01	**0,9**	**13,6**	6%
20-29 m.	66,3	4,2	0,9	0,5	**71,9**	**189,2**	38%
30-39 m.	94,6	8,6	2,6	1,7	**107,5**	**318,1**	34%
40-49 m.	82,6	12,3	4,5	3,3	**102,7**	**308,9**	33%
50-59 m.	83,5	18,4	8,1	6,8	**116,8**	**291,2**	40%
60-65 m.	46,1	11,6	6,2	5,4	**69,3**	**145,9**	48%
virš 65 m.	20,9	6,0	2,8	3,4	**33,1**	**66,8**	50%
Iš viso	**394,8**	**61,2**	**25,1**	**21,1**	**502,2**	**1 333,7**	**38%**

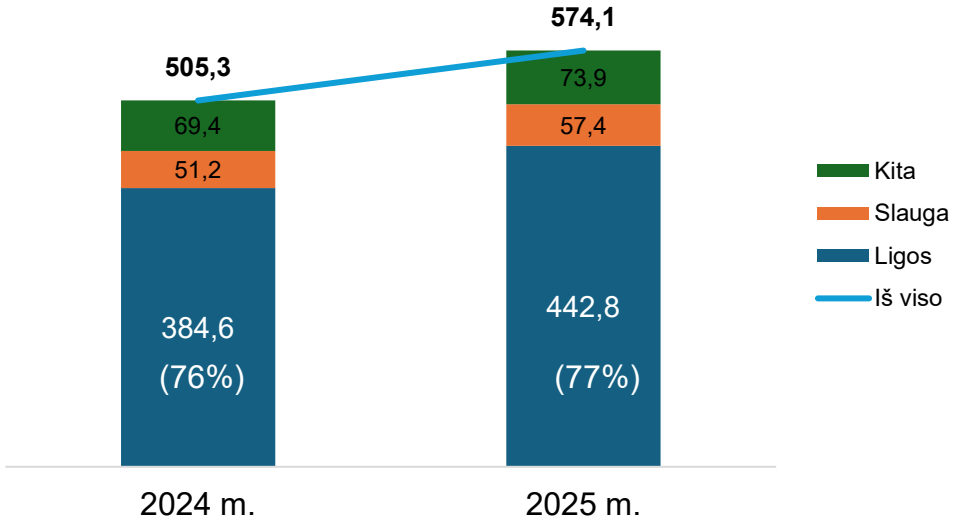
* - gruodžio mėn. duomenys

Vidutinė ligos išmokos trukmė, darbo dienomis

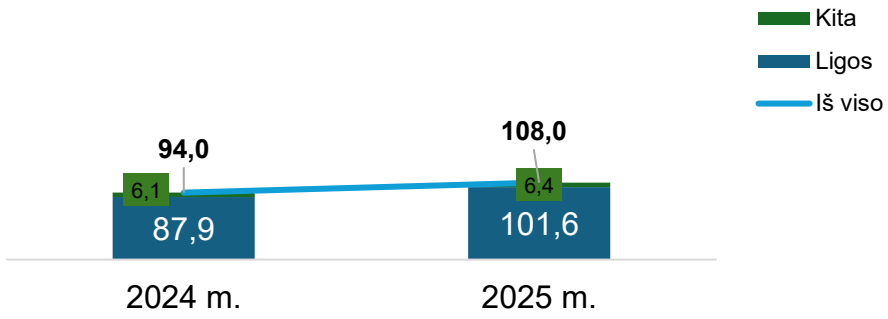

2025 m. Sodros ligos išmokų sąnaudos siekė 574,1 mln. Eur, darbdavių apmokėtų ligos išmokų suma siekė 108 mln. Eur

Ligos išmokų sąnaudos 2024-2025 m., mln. Eur

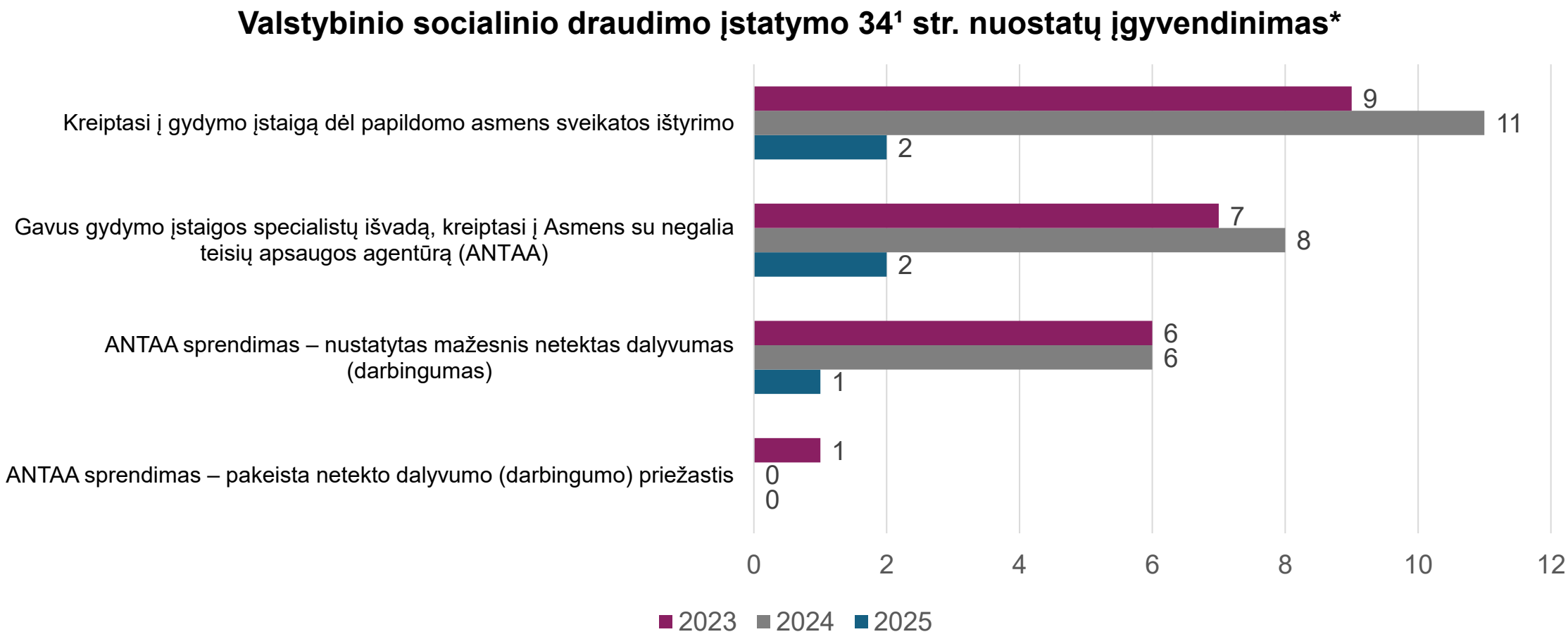

Darbdavių apmokėtų ligos išmokų suma 2024-2025 m., mln. Eur

- Kitos ligos išmokų priežastys (žalia spalva) apima ligos išmokas mokamas epideminių situacijų, protezavimo, nepripažintų profesinių ligų, nepripažintų nelaimingų atsitikimų darbe, nelaimingų atsitikimų buityje atvejais.
- 2024-2025 m. iš visų apmokėtų ligos dienų (kai serga pats asmuo) darbdaviai apmokėjo apie 16 proc. visų apmokėtų tokių ligos dienų. 2024 m. apmokėjo 1,5 mln. dienų iš 9,3 mln., o 2025 m. – 1,6 mln. iš 9,8 mln.

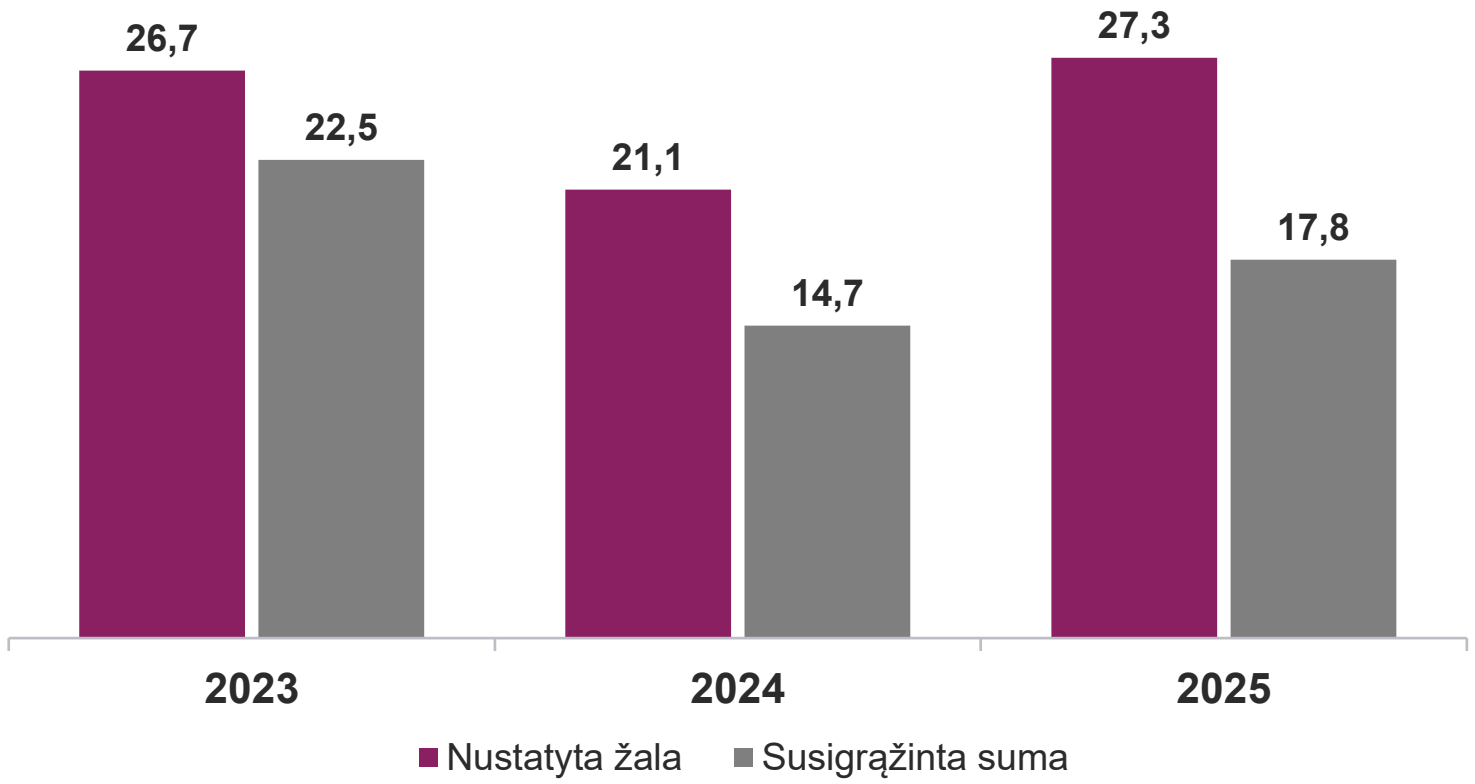
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 34[1] str. numatytas kontrolės mechanizmas taikomas retai, tačiau pasižymi aukštu rezultatyvumu

*Sodrai numatyta galimybė dėl papildomo asmens sveikatos ištyrimo kreiptis į universitetines ir respublikines ligonines, teikiančias antrinio/tretinio lygio specializuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugas

Sodros kontrolės metu nustatomi gydymo įstaigų pažeidimai išduodant ir tęsiant nedarbingumo pažymėjimus; 2025 m. dėl jų padaryta žala siekė 27,3 tūkst. Eur

Dėl gydymo įstaigų kaltės (įvairių pažeidimų išduodant bei tęsiant nedarbingumo pažymėjimus) Sodros biudžetui padaryta žala, tūkst. Eur

64

patikrinimo aktai gydymo įstaigoms 2025 m. (2024 m. – 45; 2023 m. – 67)

27,3 tūkst. €

nustatyta žala 2025 m. – didžiausia per trejus metus (2024 m. – 21,1; 2023 m. – 26,7)

Nustatyta žala susigrąžinama visa apimtimi. Grafike esantis nesutapimas tarp atitinkamų metų nustatytos žalos ir susigrąžintos sumos atsiranda dėl apmokėjimo terminų poslinkio.

Nedarbingumo pažymėjimų išdavimas nuotoliniu būdu: galimi atvejai

1 Padidėjęs sergamumas

> 800

atvejų 100 tūkst. gyventojų per praėjusią savaitę (suminis rodiklis); skaičiuojami gripo, ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų ir COVID-19 atvejai

Padidėjusio sergamumo metu asmeniui pasireiškus negalavimams, atitinkantiems užkrečiamosios ligos požymius, gydytojo sprendimu, nedarbingumo pažymėjimas gali būti išduodamas nuotoliniu būdu nuotolinės konsultacijos metu.

Suminį rodiklį skelbia NVSC:
nvsc.lrv.lt – sergamumo duomenys

2 Asmuo negali atvykti į gydymo įstaigą

Dėl sveikatos būklės, gulimo režimo ar ilgalaikio imobilizacinio gydymo: pažymėjimas gali būti pratęsiamas nuotoliniu būdu gydytojui suteikus nuotolinę konsultaciją

3 Kiti atvejai

Susiję su užkrečiamųjų ligų protrūkiais, epidemijomis, skelbiamomis ekstremaliosiomis situacijomis ir (ar) karantinu dėl ligų plitimo grėsmės

Nedarbingumo kontrolės procesas: nuo pranešimo iki sprendimo

Pranešimas, skundas

Pavedimas tikrinti asmens medicinos duomenis e. sveikatoje

Medicininių dokumentų patikrinimas ir įvertinimas
Nedarbingumo kontrolės specialistas

Jei nedarbingumo pažymėjimas užbaigtas

Asmuo į GKK nekviečiamas

Jei nustatomi pažeidimai: **ligos išmoka neskiriama/nemokama**

Jei pažymėjimas išduotas pažeidžiant nedarbingumo pažymėjimų išdavimo taisykles: **gydymo įstaigai surašomas patikrinimo aktas**

Jei nedarbingumo pažymėjimas nėra užbaigtas

Asmuo kviečiamas į GKK

Nedarbingumo kontrolės specialistas dalyvauja GKK posėdyje

GKK SPRENDIMAI

Laikinai nedarbingas

Darbingas

Siunčiamas į ANTAA dalyvumo lygiui nustatyti

Pavyzdys: proceso terminai nuo pranešimo iki GKK posėdžio

2026-10-22 (ketvirtadienis)

Pranešimas, skundas dėl nedarbingumo pažymėjimo, išduoto iki 2026-10-26 (pirmadienio)

2026-10-22 / 2026-10-23

Pavedimas tikrinti asmens medicinos duomenis e. sveikatoje

2026-10-22 / 2026-10-23

Medicininių dokumentų patikrinimas ir įvertinimas
Nedarbingumo kontrolės specialistas

Jei nedarbingumo pažymėjimas nėra užbaigtas

2026-10-26 / 2026-10-27

Asmuo kviečiamas į GKK

Nedarbingumo kontrolės specialistas dalyvauja GKK posėdyje

GKK SPRENDIMAI

Laikinai nedarbingas

Darbingas

Siunčiamas į ANTAA dalyvumo lygiui nustatyti

Dėkoju už dėmesį

rimantas.mitkevicius@sodra.lt